

ROZDIELY V PRÍJMOCH NA ÚROVNI KRAJOV I OKRESOV SA DLHODOBO POMALY ZNIŽUJÚ

Vývoj priemernej nominálnej mzdy svedčí o dlhodobom poklese regionálnych rozdielov medzi kraji aj okresmi. Podľa prepočtu ISA klesá rozdiel medzi regiónmi s najvyššou a najnižšou mzdou (Graf 1) ako aj koeficient variácie vyjadrujúci rozdiely medzi všetkými kraji a okresmi (Graf 2).

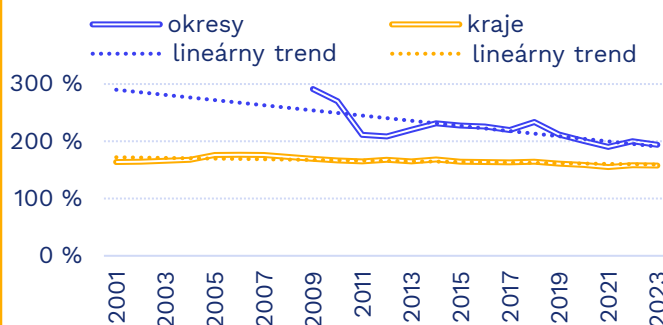
- Podiel priemernej mzdy v Bratislavskom a Prešovskom kraji klesol zo 177 % v roku 2006 na 158 % v roku 2023. Koeficient variácie vyjadrujúci rozdiely za všetky kraje klesol v rovnakom čase z 19,3 % na 14,1 %. Jednotlivé kraje dosahujú úroveň 63,4-75,8 % priemernej mzdy Bratislavského kraja.
- Rozdiely medzi najlepším a najhorším okresom boli väčšie, ale klesali rýchlejšie z 291 % v roku 2009 na 194 % v roku 2023. Koeficient variácie za všetky okresy klesol v rovnakom čase z 23,7 % na 15,1 %.
- Vlni bola najvyššia priemerná mzda v Bratislavskom (1 751 eur), najnižšia v Prešovskom kraji (1 111 eur). Medzi okresmi bola najvyššia v Bratislave I (2 253 eur), najnižšia v Medzilaborciach (1 161 eur).

REGIONÁLNE ROZDIELY PODĽA MIERY NEZAMESTNANOSTI MAJÚ CYKLICKÝ VÝVOJ

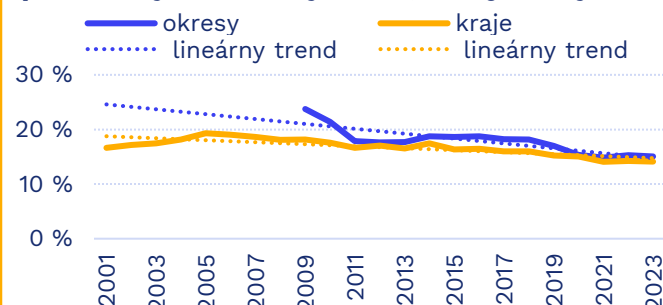
Vývoj regionálnych rozdielov v miere nezamestnanosti sa v čase mení. V dobrých časoch sa rozdiely na úrovni krajov i okresov zväčšovali. Naopak, v horších časoch, napríklad počas finančnej krízy a pandémie, sa zmenšovali. Vyplýva to z prepočtu ISA podľa dát Štatistického úradu SR.

- Vývoj pomeru krajov aj okresov s najvyššou a najnižšou mierou nezamestnanosti svedčí o znižovaní regionálnych rozdielov (Graf 3). Napríklad rozdiel medzi najlepším a najhorším krajom sa znížil zo 712 % v roku 2007 na 284 % v roku 2023 a medzi najlepším a najhorším okresom z 1 730 % v roku 2008 na 800 % v roku 2022.
- Mierny pokles rozdielov na úrovni všetkých krajov ukazuje aj koeficient variácie. Pri okresoch je trend opačný, rozdiely v miere nezamestnanosti medzi nimi mierne stúpili (Graf 4).
- Bratislavský kraj má dlhodobo najnižšiu mieru nezamestnanosti, vlni dosiahla 2,9 %. Najvyššou trpí Prešovský kraj (8,4 %).
- Na úrovni okresov bola v roku 2022 najvyššia nezamestnanosť v Rimavskej Sobote (19,4 %), Revúcej a Kežmarku. Najnižšia bola v Ilave (2,4 %), v bratislavskej Petržalke a Trenčíne.
- Miera nezamestnanosti v SR dlhodobo klesá, okrem finančnej krízy a pandémie. Vlni dosiahla 5,1 %.

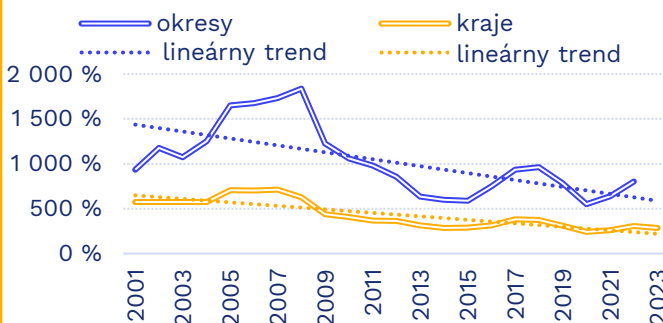
Graf 1: Vývoj podielu najvyššej a najnižšej priemernej mzdy v regiónoch (okresy a kraje)

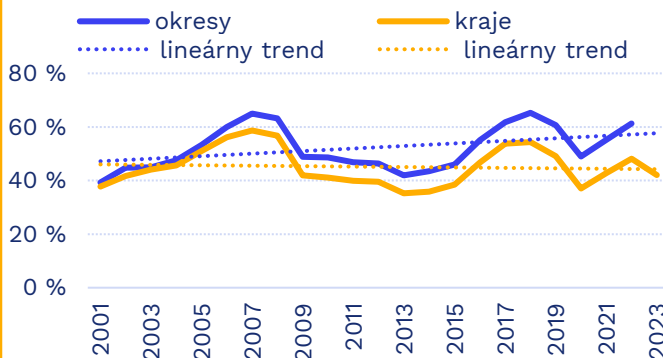
Graf 2: Vývoj regionálnych rozdielov v priemernej nominálnej mzde (okresy a kraje) *

Graf 3: Vývoj podielu najvyššej a najnižšej evidovanej nezamestnanosti (okresy a kraje)

Graf 4: Vývoj regionálnych rozdielov v evidovanej nezamestnanosti (okresy a kraje) *

Zdroj: ISA na základe dát Štatistického úradu SR

* Poznámka: Regionálne rozdiely sú hodnotené na základe vývoja variačného koeficientu hodnôt v krajoch/okresoch, ktorý zachytáva variabilitu údajov od priemernej hodnoty.

EKONOMIKY SLOVENSKA A POĽSKA RÁSTLI V TREŤOM ŠTVRŤROKU NAJRÝCHLEJŠIE VO V4

Hrubý domáci produkt Slovenska stúpól v treťom kvartáli 2024 medziročne o 1,71 %, Poľsko o 1,69 %. Ide o najrýchlejší rast vo V4, nad úrovňou priemeru EÚ a eurozóny (Graf 5). Medzi štvrtkami vzrástla slovenská ekonomika o 0,3 %.

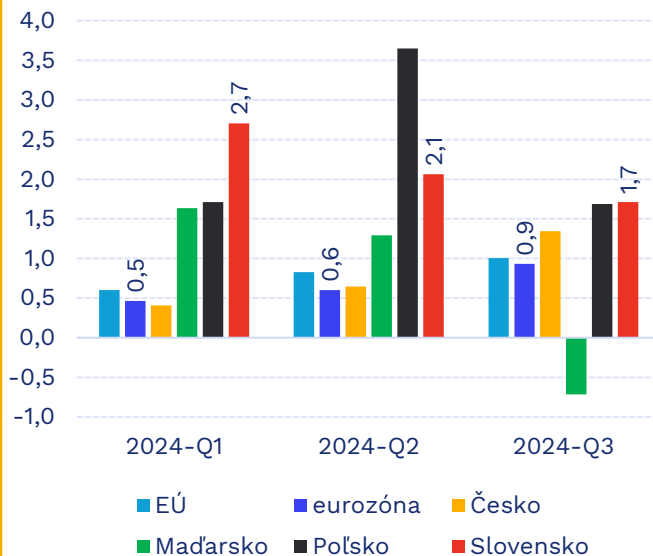
- V novembrovej prognóze očakáva Európska komisia zrýchlenie rastu HDP v eurozóne z 0,8 % v tomto roku na 1,3 % v roku 2025. Slovensko by malo rásť v tomto roku o 2,2 % a v budúcom o 2,3 % (Tabuľka 1) vďaka oživeniu exportu a vládnym výdavkom.
- Čerstvá prognóza Európskej komisie sa veľmi nelíši od skôr publikovaných prognóz ministerstva financií (zo septembra) a Národnej banky Slovenska (z októbra). Podľa týchto inštitúcií má inflácia v budúcom roku stúpnuť na 5-5,6 %. Oproti letnej prognóze NBS ide o nárast o 1,5 p.b., ktorý je spôsobený vyššou DPH a oneskoreným zosúladením cien plynu s cenami na trhoch. V eurozóne by mala inflácia v roku 2025 dosiahnuť 2,1 %.

REZORT PÔDOHOSPODÁRSTVA VLANI PLNIL ASPOŇ SČASTI VIŠE POLOVICU OPATRENÍ

Ministerstvo pôdohospodárstva splnilo ku koncu vlaňajška 23 opatrení z revízie výdavkov, ďalších 13 plnilo čiastočne. Podľa odpočtu ISA bol počet nesplnených opatrení 25, zvyšné 4 sa v danom čase nevyhodnocovali, keďže spadajú do neskoršieho obdobia (Graf 6).

- Rezort vlni prijal Strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023-2027, čím splnil tri opatrenia. Týkali sa možnosti podpory komerčného poistenia rizík v poľnohospodárstve, ďalej investičných oblastí, ktoré je možné podporiť návratnou či nenávratnou formou financovania, a zvýšenia maximálnej podpory pre mladých poľnohospodárov na začatie podnikania.
- Rezort tiež spustil dlho očakávané monitorovanie ťažby dreva v štátnom podniku Lesy SR, aby zabránil nelegálnej ťažbe.
- Medzi splnené opatrenia patrí aj plán vynaložiť 27,4 % priamych platieb na environmentálne výdavky, čo je o 2,4 p.b. viac, ako predpisuje nariadenie Európskej komisie.
- Viacero opatrení nebolo splnených kvôli oneskoreniu zákona o Európskom pôdohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka. Ten je nevyhnutný na zefektívnenie fungovania Programu rozvoja vidieka. Parlament zákon schválil až v druhej polovici roka 2024.
- Rezort tiež posunul vykonanie procesno-organizačného auditu úradu na rok 2024. Tým sa odkladá aj spresnenie potenciálnych úspor a prijatie optimalizačných opatrení.

Graf 5: Medziročný rast HDP po kvartáloch (%)

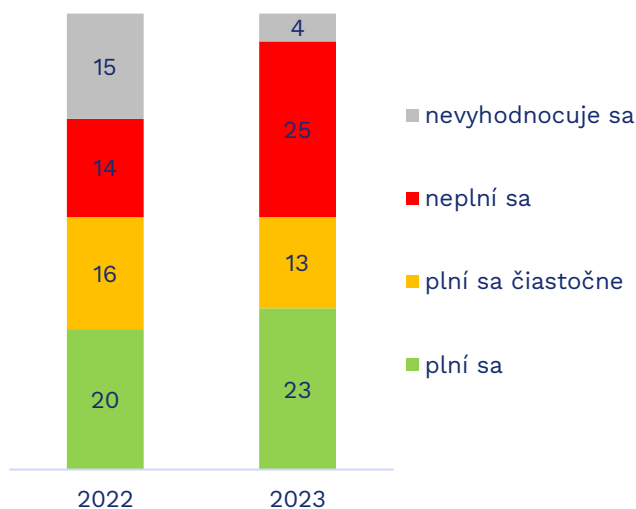
Zdroj: Eurostat

Tabuľka 1: Porovnanie jesenných prognóz vybraných inštitúcií pre Slovensko

		2024	2025	2026
EK	HDP (%)	2,2	2,3	2,5
	HICP (%)	3,1	5,1	3,0
NBS	HDP (%)	2,5	2,5	1,9
	HICP (%)	3,0	5,0	2,7
MF	HDP (%)	2,3	2,2	2,4
	HICP (%)	3,0	5,6	2,8

Zdroj: Európska komisia, Národná banka Slovenska, Ministerstvo financií SR

Graf 6: Hodnotenie plnenia opatrení revízie výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka

Zdroj: ISA